

I

(Įstatymo galią turintys teisės aktai)

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2010/64/ES

2010 m. spalio 20 d.

dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 82 straipsnio 2 dalies antros pastraipos b punktą,

atsižvelgdami į Belgijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Estijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Vengrijos Respublikos, Austrijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Rumunijos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės iniciatyvą⁽¹⁾,

teisės akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydamisi įprastos teisėkūros procedūros⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Sąjunga užsibrėžė tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Pagal 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje posėdžiavusios Europos Vadovų Tarybai pirmininkavusios valstybės išvadas, ypač jų 33 punktą, abipusio teisminių institucijų sprendimų ir nutarčių pripažinimo principas turėtų tapti teismo bendradarbiavimo Sąjungoje civilinėse ir baudžiamosiose bylose kertiniu akmeniu, nes pagerinus abipusį pripažinimą ir užtikrinus būtina teisės aktų derinimą būtų sudarytos palankesnės sąlygos kompetentingoms valdžios institucijoms bendradarbiauti ir teisminei asmens teisėms apsaugai užtikrinti.

⁽¹⁾ OL C 69, 2010 3 18, p. 1.

⁽²⁾ 2010 m. birželio 16 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2010 m. spalio 7 d. Tarybos sprendimas.

- (2) 2000 m. lapkričio 29 d. Taryba, vadovaudamasi Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadamis, priėmė sprendimų baudžiamosiose bylose abipusio pripažinimo principo įgyvendinimo priemonių programą⁽³⁾. Programos įžangoje nurodoma, kad abipusio pripažinimo principas „skirtas ne tik valstybių narių bendradarbiavimui stiprinti, bet ir asmens teisių apsaugai didinti“.

- (3) Kad būtų galima įgyvendinti sprendimų baudžiamosiose bylose abipusio pripažinimo principą, valstybės narės turi pasitikėti viena kitos baudžiamojo teisingumo sistemomis. Abipusio pripažinimo laipsnis labai priklauso nuo įvairių kriterijų, be kita ko, įtariamųjų ar kaltinamųjų teisių apsaugos mechanizmų ir bendrų būtiniausių standartų, reikalingų sudaryti palankesnes sąlygas abipusio pripažinimo principo taikymui.

- (4) Sprendimų baudžiamosiose bylose abipusis pripažinimas gali būti veiksmingas tik esant pasitikėjimui, kai ne tik teisminės institucijos, bet ir visi baudžiamojo proceso dalyviai laiko kitų valstybių narių teisminių institucijų sprendimus lygiaverčiais jų valstybių narių atitinkamiems sprendimams, ir tai reiškia pasitikėjimą ne tik kitų valstybių narių teisės normų tinkamumu, bet ir pasitikėjimą teisingu tų teisės normų taikymu.

- (5) Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnyje numatyta teisė į teisingą procesą. Chartijos 48 straipsnio 2 dalimi garantuojama teisė į gynybą. Šia direktyva užtikrinama pagarba toms teisėms, taigi ji turėtų būti atitinkamai įgyvendinama.

⁽³⁾ OL C 12, 2001 1 15, p. 10.

- (6) Nors valstybės narės yra EŽTK šalys, patirtis rodo, kad tai ne visada savaime suteikia pakankamai pasitikėjimo kitų valstybių narių baudžiamojo teisingumo sistemomis.
- (7) Norint stiprinti abipusį pasitikėjimą, būtina nuosekliau įgyvendinti EŽTK 6 straipsnyje nurodytas teises ir garantijas. Be to, taikant šią direktyvą ir kitas priemones, Sąjungoje būtina toliau vystyti minimalius EŽTK ir Chartijoje išvardytus standartus.
- (8) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 82 straipsnio 2 dalyje numatytas valstybėse narėse taikomų minimalių taisyklių, kurių reikia sprendimų ir teismo nutarčių abipusiam pripažinimui bei policijos ir teisminei bendradarbiavimui tarpvalstybinio pobūdžio baudžiamosiose bylose palengvinti, nustatymas. 82 straipsnio 2 dalies antros pastraipos b punkte kalbama apie „asmenų teises baudžiamajame procese“ kaip apie vieną iš sričių, kurioje gali būti nustatytos minimalios taisyklės.
- (9) Bendros minimalios taisyklės turėtų padidinti pasitikėjimą visų valstybių narių baudžiamojo teisingumo sistemomis, o tai savo ruožtu turėtų sudaryti sąlygas veiksmingesniam teisminei bendradarbiavimui esant tarpusavio pasitikėjimui. Tokios bendros minimalios taisyklės turėtų būti numatytos vertimui žodžiu ir raštu baudžiamajame procese.
- (10) 2009 m. lapkričio 30 d. Taryba patvirtino rezoliuciją dėl veiksmų plano, skirto įtariamųjų ar kaltinamųjų baudžiamuosiuose procesuose procesinėms teisėms stiprinti⁽¹⁾. Veiksmų plane buvo raginama palaipsniui tvirtinti priemones, susijusias su teise į vertimo raštu ir žodžiu paslaugas (priemonė A), teise būti informuotam apie teises ir kaltinimus (priemonė B), teise į teisinę konsultaciją ir teisinę pagalbą (priemonė C), teisę informuoti gimines, darbdavius ir konsulines tarnybas (priemonė D), taip pat susijusias su specialiomis įtariamųjų ar kaltinamųjų, kurie yra pažeidžiami asmenys, apsaugos priemonėmis (priemonė E).
- (11) 2009 m. gruodžio 10 d. priimtoje Stokholmo programoje Europos Vadovų Taryba palankiai įvertino veiksmų planą ir įtraukė jį į Stokholmo programą (2.4 punktas). Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad veiksmų planas yra nebaigtinio pobūdžio, ir paragino Komisiją analizuoti papildomus įtariamųjų ar kaltinamųjų minimalių procesinių teisių elementus ir įvertinti, ar siekiant skatinti geresnį bendradarbiavimą toje srityje būtina spręsti kitus klausimus, pavyzdžiui, klausimą dėl nekaltumo prezumpcijos.
- (12) Ši direktyva susijusi su veiksmų plano priemone A. Ji nustato bendras būtiniausias taisykles, taikomas vertimui žodžiu ir raštu baudžiamajame procese, siekiant gerinti abipusį pasitikėjimą tarp valstybių narių.
- (13) Ši direktyva grindžiama 2009 m. liepos 8 d. Komisijos pasiūlymu dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl teisės į vertimą žodžiu ir raštu baudžiamuosiuose procesuose ir 2010 m. kovo 9 d. Komisijos pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl teisės į vertimą žodžiu ir raštu baudžiamajame procese.
- (14) Asmenų, kurie nekalba ar nesupranta procese vartojamos kalbos, teisė gauti vertimo žodžiu ir raštu paslaugas yra nustatyta EŽTK 6 straipsnyje, kaip išaiškinta Europos žmogaus teisių teismo praktikoje. Ši direktyva sudaro palankesnes sąlygas taikyti tą teisę praktikoje. Tuo tikslu šia direktyva siekiama užtikrinti įtariamąjo ar kaltinamojo teisę į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese, kad būtų apsaugota tų asmenų teisė į teisingą procesą.
- (15) Šioje direktyvoje numatytos teisės, kaip būtinos papildomos priemonės, taip pat turėtų būti taikomos vykdant Europos arešto orderį⁽²⁾, neviršijant šioje direktyvoje numatytų ribų. Vykdančiosios valstybės narės turėtų užtikrinti vertimo žodžiu ir raštu paslaugas prašomiems perduoti asmenims, kurie nekalba proceso kalba arba jos nesupranta, ir padengti tokio vertimo išlaidas.
- (16) Kai kuriose valstybėse narėse valdžios institucija, kita nei jurisdikciją baudžiamosiose bylose turintis teismas, yra kompetentinga taikyti sankcijas už sąlyginai nedidelius pažeidimus. Tokia situacija gali būti, pavyzdžiui, eismo pažeidimų, kurie padaromi itin dažnai ir kurie gali būti nustatomi vykdant eismo kontrolę, atveju. Tokiais atvejais neturėtų būti reikalaujama iš kompetentingos valdžios institucijos užtikrinti visas pagal šią direktyvą numatytas teises. Kai pagal valstybės narės teisės nuostatas numatyta, kad sankciją už nedidelį pažeidimą nustato tokia valdžios institucija, ir yra numatyta teisė apeliacine tvarka kreiptis į teismą, turintį jurisdikciją baudžiamosiose bylose, ši direktyva tuomet turėtų būti taikoma tik procedūroms tame teisme po tokios apeliacijos.

⁽¹⁾ OL C 295, 2009 12 4, p. 1.

⁽²⁾ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002 7 18, p. 1).

- (17) Šia direktyva turėtų būti užtikrinta, kad būtų teikiama nemokama ir adekvati lingvistinė pagalba, kuriais dėka įtariamieji ir kaltinamieji, nekalbantys baudžiamojo proceso kalba ar jos nesuprantantys, galėtų visapusiškai pasinaudoti teise į gynybą ir užtikrinančia teisingą procesą.
- (18) Vertimo žodžiu paslaugos įtariamiesiems ar kaltinamiesiems turėtų būti teikiamos nedelsiant. Tais atvejais, kai prieš suteikiant vertimo žodžiu paslaugas, praeina tam tikras laikotarpis, jeigu atsižvelgus į aplinkybes minėtasis laikotarpis nėra neprotingas, tai neturėtų būti laikoma reikalavimo nedelsiant suteikti vertimo žodžiu paslaugas pažeidimu.
- (19) Remiantis šia direktyva, įtariamųjų ar kaltinamųjų bendravimas su gynėju turėtų būti verčiamas žodžiu. Įtariamiesiems ar kaltinamiesiems turėtų būti suteikta galimybė, *inter alia*, paaiškinti jų gynėjui savo įvykių versiją, nurodyti pareiškimus, su kuriais jie nesutinka, ir supažindinti savo gynėją su bet kuriais faktais, kurie turėtų būti panaudoti jų gynybai.
- (20) Siekiant sudaryti galimybes pasirengti gynybai, įtariamųjų ar kaltinamųjų asmenų ir jų gynėjo bendravimas, tiesiogiai susijęs su bet kokia proceso metu atlikta apklausa ar vykusiu posėdžiu arba su skundo įteikimu ar kitais procesiniais reikalavimais, pavyzdžiui, reikalavimas paleisti už užstatą, turėtų būti verčiamas žodžiu, jeigu tai būtina teisingam procesui užtikrinti.
- (21) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų taikoma procedūra ar mechanizmas, skirti nustatyti, ar įtariamieji ar kaltinamieji kalba baudžiamojo proceso kalba ir ją supranta, taip pat ar jiems reikalinga vertėjo žodžiu pagalba. Kompetentinga valdžios institucija, taikydama šią procedūrą ar mechanizmą, bet koku tinkamu būdu, taip pat ir konsultuodamasi su susijusiais įtariamaisiais ar kaltinamaisiais, patikrina, ar jie kalba baudžiamojo proceso kalba ir ją supranta, taip pat ar jiems reikalinga vertėjo žodžiu pagalba.
- (22) Remiantis šia direktyva, vertimo žodžiu ir raštu paslaugos turėtų būti teikiamos įtariamųjų ar kaltinamųjų gimtąja ar bet kuria kita kalba, kuria jie kalba ar kurią jie supranta, kad jie galėtų visapusiškai pasinaudoti savo teise į gynybą, ir kad būtų apsaugomas teisingas procesas.
- (23) Užtikrinant pagal šią direktyvą numatytą teisę į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas, neturėtų būti pažeidžiamos jokios kitos pagal nacionalinės teisės nuostatas numatytos procesinės teisės.
- (24) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad konkrečiu atveju kompetentingoms valdžios institucijoms gavus pranešimą, galėtų būti atlikta teikiamų vertimo žodžiu ir raštu paslaugų adekvatumo kontrolė.
- (25) Įtariamiesiems ar kaltinamiesiems ar asmenims, kurių atžvilgiu atliekamos su Europos arešto orderio vykdymu susijusios procedūros, turėtų būti suteikta teisė užginčyti išvadą, kad vertimo žodžiu paslaugos nebūtinos nacionalinės teisės numatyta tvarka. Tai, kad suteikiama ta teisė, nereiškia, kad valstybės narės įpareigojamos parengti atskirą mechanizmą ar skundų procedūrą, kuriuos taikant galėtų būti ginčijama minėtoji išvada ir neturėtų daryti poveikio Europos arešto orderio įvykdymo terminui.
- (26) Kai vertimo žodžiu kokybė laikoma nepakankamai gera, kad būtų užtikrinta teisė į teisingą procesą, kompetentingos valdžios institucijos turėtų turėti galimybę pakeisti paskirtąjį vertėją žodžiu.
- (27) Pareiga rūpintis įtariamaisiais ar kaltinamaisiais, kurių padėtis yra potencialiai blogesnė, ypač dėl to, kad jie turi fizinių sutrikimų, turinčių įtakos jų gebėjimui veiksmingai bendrauti, prisideda prie tinkamo teisingumo vykdymo. Todėl baudžiamojo persekiojimo, teisėsaugos bei teisminės institucijos turėtų užtikrinti, kad tokie asmenys galėtų veiksmingai pasinaudoti šioje direktyvoje numatytais teisėmis, pavyzdžiui, atsižvelgdamos į galimą pažeidžiamumą, turintį įtakos jų gebėjimui suprasti procesą bei būti suprastiems, ir imdamosi tinkamų veiksmų toms teisėms užtikrinti.
- (28) Naudojant vaizdo konferencijas nuotoliniam vertimui žodžiu kompetentingos valdžios institucijos turėtų turėti galimybę pasikliauti priemonėmis, parengtomis pagal Europos e. teisingumo strategiją (pvz., informacija apie teismus, aprūpintus vaizdo konferencijų įranga ar vadovais).
- (29) Ši direktyva turėtų būti vertinama atsižvelgiant į sukauptą praktinę patirtį. Jei tikslinga, ji turėtų būti iš dalies keičiama, siekiant patobulinti ja nustatytas apsaugos priemones.

(30) Siekiant užtikrinti proceso teisingumą, būtina, kad esminiai dokumentai ar bent svarbios tokių dokumentų dalys būtų išverstos įtariamiesiems ar kaltinamiesiems, remiantis šia direktyva. Šiuo tikslu tam tikri dokumentai visada turėtų būti laikomi esminiais dokumentais ir todėl turėtų būti išversti, pavyzdžiui, visi sprendimai, kuriais asmeniui atimama laisvė, visi kaltinimai arba kaltinamieji aktai ir visi teismo sprendimai. Valstybių narių kompetingos valdžios institucijos pačios savo nuožiūra arba įtariamųjų ar kaltinamųjų ar jų gynėjo prašymu sprendžia, kurie kiti dokumentai laikomi esminiais proceso teisingumui užtikrinti ir todėl taip pat turėtų būti išversti.

(31) Valstybės narės turėtų užtikrinti lengvesnę prieigą prie nacionalinių teismo vertėjų raštu ir žodžiu duomenų bazių (jeigu tokios duomenų bazės egzistuoja). Todėl ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas siekiui užtikrinti prieigą prie veikiančių duomenų bazių, naudojantis e. teisingumo portalu, kaip numatyta 2008 m. lapkričio 27 d. Europos e. teisingumo daugiamečiame 2009–2013 veiksmų plane ⁽¹⁾.

(32) Šioje direktyvoje turėtų būti nustatytos minimalios taisyklės. Valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė praplėsti pagal šią direktyvą nustatytas teises, siekiant užtikrinti aukštesnio lygio apsaugą, įskaitant tuos atvejus, kurie nėra išsamiai išnagrinėti šioje direktyvoje. Apsaugos lygis niekada neturėtų būti žemesnis už standartus, numatytus EŽTK ar Chartijoje, kaip išaiškinta Europos žmogaus teisių teismo ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje.

(33) Šios direktyvos nuostatos, kurios atitinka EŽTK arba Chartijoje garantuojamas teises, turėtų būti aiškinamos ir įgyvendinamos nuosekliai su tomis teisėmis, atsižvelgiant į tai, kaip jos išaiškintos atitinkamoje Europos žmogaus teisių teismo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje.

(34) Kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. nustatyti bendras būtiniausias taisykles, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi to tikslo dėl jo apimties ir poveikio būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi

Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti.

(35) Jungtinė Karalystė ir Airija, remdamosi Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 3 straipsnio nuostatomis, pranešė pageidaujantis dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą.

(36) Danija, remdamosi Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnių nuostatomis, nedalyvauja priimant šią direktyvą, taigi ši direktyva nėra jai įpareigojanti ir Danija neprivalo jos taikyti.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šia direktyva nustatomos taisyklės, susijusios su teise į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese ir Europos arešto orderio vykdymo procese.

2. 1 dalyje nurodyta teisė taikoma asmenims nuo tada, kai valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos, atsiųsdamos oficialų pranešimą ar kitaip praneša jiems, kad jie įtariamai arba kaltinami padarę nusikalstamą veiką, iki proceso pabaigos, tai yra iki galutinio klausimo, ar jie padarę nusikalstamą veiką, išsprendimo, įskaitant, jei taikoma, bausmės paskyrimą ir su bet koku apeliaciniu skundu susijusio sprendimo priėmimą.

3. Kai pagal valstybės narės teisės aktus numatyta, kad sankcijos už nedidelį pažeidimą nustato kita nei teismas, turintis jurisdikciją baudžiamosiose bylose, valdžios institucija ir tokios sankcijos skyrimas gali būti apeliacine tvarka apskųstas tokiam teismui, ši direktyva taikoma tik procedūroms tokiaime teisme nagrinėjant minėtąjį skundą.

⁽¹⁾ OL C 75, 2009 3 31, p. 1.

4. Ši direktyva neturi poveikio nacionalinei teisei dėl gynėjo dalyvavimo bet kuriame baudžiamojo proceso etape ir nacionalinei teisei dėl įtariamojo ar kaltinamojo teisės baudžiamojo proceso metu susipažinti su dokumentais.

2 straipsnis

Teisė į vertimo žodžiu paslaugas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems ar kaltinamiesiems, kurie nekalba atitinkamo baudžiamojo proceso kalba arba jos nesupranta, būtų nedelsiant verčiama žodžiu baudžiamojo proceso metu ikiteisminio tyrimo ir teisminėse institucijose, įskaitant per policijos apklausą, visus teismo posėdžius ir visus būtinus tarpinius posėdžius.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, jeigu tai būtina teisingam procesui apsaugoti, įtariamųjų ar kaltinamųjų asmenų ir jų gynėjo bendravimas, tiesiogiai susijęs su bet kokia proceso metu atlikta apklausa ar posėdžiu davimu arba su skundo įteikimu ar kitais procesiniais reikalavimais, būtų verčiamas žodžiu.

3. Teisė į vertimo žodžiu paslaugas pagal 1 ir 2 dalis apima tinkamą pagalbą kalbos arba klausos sutrikimų turintiems asmenims.

4. Valstybės narės užtikrina, kad egzistuoūtų procedūra ar mechanizmas, skirti nustatyti, ar įtariamieji ar kaltinamieji kalba baudžiamojo proceso kalba ir ją supranta, ir ar jiems reikalinga vertėjo žodžiu pagalba.

5. Valstybės narės užtikrina, kad vadovaujantis pagal nacionalinę teisę nustatytais procedūromis, įtariamiesiems ar kaltinamiesiems būtų suteikta teisė užginčyti sprendimą, nustatantį, kad nereikia teikti vertimo žodžiu paslaugų, ir, suteikus vertimo žodžiu paslaugas, galimybė skusti vertimo žodžiu kokybę, jei ji nepakankamai gera teisingam procesui apsaugoti.

6. Jei tinkama, gali būti naudojamos tokios komunikacijos technologijos, kaip vaizdo konferencijos arba telefonas ar internetas, nebent siekiant užtikrinti teisingą procesą vertėjui žodžiu būtina dalyvauti asmeniškai.

7. Europos arešto orderio vykdymo procese vykdančioji valstybė narė užtikrina, kad jos kompetentingos valdžios institucijos teiktų vertimo žodžiu paslaugas pagal šį straipsnį visiems asme-

nims, kurių atžvilgiu vykdomas toks procesas ir kurie nekalba proceso kalba ar jos nesupranta.

8. Vertimo žodžiu paslaugas, teikiamos remiantis šio straipsnio nuostatomis, turi būti pakankamai kokybiškos, kad būtų užtikrintas teisingas procesas, ypač užtikrinant, kad įtariamieji ar kaltinamieji būtų supažindinti su jiems iškelta byla ir galėtų pasinaudoti teise į gynybą.

3 straipsnis

Teisė gauti esminių dokumentų vertimą raštu

1. Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems arba kaltinamiesiems, kurie nesupranta atitinkamo baudžiamojo proceso kalbos, per protingą laikotarpį būtų raštu išversti visi esminiai dokumentai, siekiant užtikrinti, kad jie galėtų pasinaudoti teise į gynybą ir apsaugoti teisingą procesą.

2. Esminiams dokumentams priskiriami visi sprendimai, kuriais asmeniui atimama laisvė, visi kaltinimai arba kaltinamieji aktai ir visi teismo sprendimai.

3. Kompetentingos valdžios institucijos kiekvienu atskiru atveju nusprendžia, ar bet kuris kitas dokumentas yra esminis. Įtariamieji arba kaltinamieji arba jų gynėjas gali tuo tikslu pateikti motyvuotą prašymą.

4. Neturi būti reikalavimų, kad esminių dokumentų dalys, kurios nėra svarbios įtariamiesiems ar kaltinamiesiems žinoti apie jiems iškeltą bylą, būtų verčiamos.

5. Valstybės narės užtikrina, kad vadovaujantis pagal nacionalinę teisę nustatytais procedūromis, įtariamiesiems ar kaltinamiesiems būtų suteikta teisė ginčyti sprendimą, kad dokumentų ar jų dalių vertimas nebūtinas, o tais atvejais, kai vertimas raštu atliekamas – sudaryta galimybė skusti vertimo raštu kokybę, jeigu ji nepakankamai gera proceso teisingumui apsaugoti.

6. Europos arešto orderio vykdymo procese vykdančioji valstybė narė užtikrina, kad visiems asmenims, kurių atžvilgiu vykdomas toks procesas ir kurie nesupranta kalbos, kuria parengtas Europos arešto orderis arba į kurią jį išvertė išduodančioji valstybė narė, jos kompetentingos valdžios institucijos pateiktų raštišką to dokumento vertimą.

7. Išimties iš bendrųjų taisyklių, kurios nustatytos anksčiau 1, 2, 3 ir 6 dalyse, atveju vietoj vertimo raštu galima žodžiu išversti arba žodžiu apibendrinti esminius dokumentus, jeigu šis vertimas žodžiu ar apibendrinimas žodžiu nedaro neigiamo poveikio proceso teisingumui.

8. Bet koks atsisakymas pasinaudoti teise į šiame straipsnyje nurodytų dokumentų vertimo raštu paslaugas turi būti patenkintas tik atsižvelgus į tai, ar laikytasi reikalavimo, pagal kurį įtariamiesiems ar kaltinamiesiems prieš tai suteikta teisinė konsultacija arba jie kitu būdu buvo išsamiai informuoti apie savo atsisakymo pasekmes, taip pat į tai, ar atsisakyta aiškiai ir savo noru.

9. Pagal šį straipsnį teikiamos vertimo raštu paslaugos turi būti pakankamai kokybiškos, kad būtų užtikrintas teisingas procesas, ypač užtikrinant, kad įtariamieji ar kaltinamieji žinotų apie jiems iškeltą bylą ir galėtų pasinaudoti savo teise į gynybą.

4 straipsnis

Vertimo žodžiu ir raštu išlaidos

Valstybės narės padengia vertimo žodžiu ir raštu išlaidas, patirtas taikant 2 ir 3 straipsnius, neatsižvelgiant į proceso baigtį.

5 straipsnis

Vertimo žodžiu ir raštu kokybė

1. Valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad teikiamos vertimo žodžiu ir raštu paslaugos atitiktų kokybę, kurios reikalaujama pagal 2 straipsnio 8 dalį ir 3 straipsnio 9 dalį.

2. Valstybės narės, siekdamos skatinti adekvatų vertimą žodžiu ir raštu bei veiksmingą prieigą prie jų, stengiasi sukurti nepriklausomų, tinkamą kvalifikaciją įgijusių, vertėjų raštu ir žodžiu registrą ar registrus. Sukūrus šį registrą ar keletą jų, jie, kai tinkama, yra prieinami gynėjams ir kompetentingoms valdžios institucijoms.

3. Valstybės narės užtikrina, kad vertėjai žodžiu ir raštu paisytų su vertimais žodžiu ir raštu, kurie atliekami remiantis šios direktyvos nuostatomis, susijusio konfidencialumo.

6 straipsnis

Mokymai

Valstybės narės, nepažeisdamos teismų nepriklausomumo ir skirtingos Sąjungoje veikiančių teismų organizacijos, reikalauja, kad už teisėjų, prokurorų ir baudžiamuosiuose procesuose dalyvaujančių teisminių institucijų darbuotojų mokymus atsakingi asmenys ypatingą dėmesį skirtų bendravimui, kai padeda vertėjas žodžiu, kad būtų užtikrintas veiksmingas bei rezultatyvus bendravimas.

7 straipsnis

Registracija

Valstybės narės užtikrina, kad tyrimo ar teisminei institucijai pagal 2 straipsnio nuostatas apklausus įtariamąjį ar kaltinamąjį ar jiems dalyvavus posėdžiuose padedant vertėjui žodžiu, kai dalyvaujant minėtosios institucijos atstovams pagal 3 straipsnio 7 dalį atliekamas žodinis esminių dokumentų vertimas ar jų apibendrinimas arba kai pagal 3 straipsnio 8 dalį asmuo atsisakė pasinaudoti teisėmis į vertimą, šie atvejai būtų užregistruojami pagal atitinkamos valstybės narės teisės nuostatas.

8 straipsnis

Esamo apsaugos lygio išsaugojimas

Jokia šios direktyvos nuostata negali būti aiškinama kaip ribojanti teises ir procesines garantijas, kurios užtikrinamos pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, kitas susijusias tarptautines teises nuostatas arba valstybių narių įstatymus ir kuriomis numatoma aukštesnio lygio apsauga, arba kaip nukrypstanti nuo jų.

9 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie reikalingi siekiant ne vėliau kaip iki 2013 m. spalio 27 d. įgyvendinti šią direktyvą.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai tų priemonių tekstus.

3. Tvirtindamos tas priemones, valstybės narės daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Valstybės narės nustato tokios nuorodos darymo tvarką.

10 straipsnis

Ataskaita

Komisija vėliausiai iki 2014 m. spalio 27 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi priemonių, būtinų šiai direktyvai įgyvendinti, prireikus kartu pateikdama pasiūlymus dėl teisės aktų.

11 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

*12 straipsnis***Adresatai**

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2010 m. spalio 20 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. BUZEK

Tarybos vardu
Pirmininkas
O. CHASTEL
